

## विषयानुक्रमणिका

|               |                                     |
|---------------|-------------------------------------|
| प्रथमः पाठः   | विद्यार्मृतमश्नुते                  |
| द्वितीयः पाठः | रघुकौत्संवाद                        |
| तृतीयः पाठः   | बालकौतुकम्                          |
| चतुर्थः पाठः  | कर्मगौरवम्                          |
| पच्चमः पाठः   | शुकनासोपदेशः                        |
| षष्ठः पाठः    | सूक्ष्मित्सुध                       |
| सप्तमः पाठः   | विक्रमस्यौदार्यम्                   |
| अष्टमः पाठः   | कार्य वा साध्येयं, देहं वा पातयेयम् |
| नवमः पाठः     | दीनबन्धुः श्रीनायारः                |
| दशमः पाठः     | योगस्य वैशिष्ट्यम्                  |
| एकादशः पाठः   | कथं शब्दानुशासनं कर्तव्यम्          |

परिशिष्ट

1. छन्द
2. अलङ्कार
3. अनुशंसित ग्रन्थ

पाठ्यक्रमः परीक्षानिर्देशाश्च

अवधि: होरात्रयम्

एकम् प्रश्नपत्रे

पूर्णांकः 80

अस्मिन् प्रश्नपत्रे चत्वारः खण्डः भविष्यत्ति

|             |                   |
|-------------|-------------------|
| खण्डः : “क” | अपठितांश—अवबोधनम् |
| खण्डः : “ख” | रचनात्मककार्यम्   |
| खण्डः : “ग” | पठित—अवबोधनम्     |
| खण्डः : “घ” | छन्द अलंकाराः     |

### प्रतिखण्डं विस्तृतविवरणम्

खण्डः : “क”

(अपठितांशावबोधनम्)

(1) 40–60 शब्दपरिमितः एकः सरलः अपठितः गद्यांशः

प्रश्नवैविध्यम्—

- i) एकपदेन उत्तरम्
- ii) पूर्णवाक्येन उत्तरम्
- iii) भाषिककार्यम्
  - कर्तृ—क्रियापदचयनम्
  - सर्वनाम—संज्ञापदचयनम्
  - विशेषण— विशेष्यचयनम्
  - समानार्थक— विलोमपदचयनम्

(2) 80–100 शब्दपरिमितः एक सरल अपठितः गद्यांशः |(सम्पादितः सरलः साहित्यिकः अंशः)

**प्रश्नवैविध्यम्—**

पूर्णगाक्येन उत्तरम् (प्रश्नद्वयम्)  
एकपदेन उत्तरम् (एकप्रश्नः)  
**भाषा— सम्बद्धकार्यम्**  
कर्ता— क्रियापदचयनम्  
विशेषण—विशेष्य—प्रयोगः  
सर्वनामप्रयोगः / संज्ञाप्रयोगः  
शब्दार्थचयनम् / विलोमचयनम्  
समुचितशीर्षकप्रदानम् ।

**खण्ड—‘ख’ (रचनात्मकं कार्यम्)**

1. प्रदत्तरूपरेखाया कथासंयोजनम्/ क्रमायोजनम्
2. सङ्केताधारितम् वर्णनम्

**खण्ड—‘ग’ (पठित—अवबोधनम्)**

1. त्रयः अंशाः
  - (i) गद्यांशः
  - (ii) पद्यांशः
  - (iii) नाट्यांशः
2. कवि परिचयम् एवं पाठस्य सारलेखनम्
3. सरलार्थ लेखनम्
4. बहुविकल्पीय प्रश्न

**खण्ड—‘घ’ (छन्दोऽलंकारपरिचयः)**

1. अलंकार परिचयम्
2. छन्द परिचयम्
3. छन्दोऽलंकाराधारित बहुविकल्पीय प्रश्न

**निर्धारित पुस्तकानि:**

- शास्वती (भाग:2)
- व्याकरणसौरभम् (संशोधितसंस्करणम्) (राष्ट्रीय—शैक्षिक—अनु. एवं प्रशिक्षणपरिषदा प्रकाशितम्)
- हायरसंस्कृतग्रामर (एम् आरकालेलिखितम्)
- रचनानुवादकौमुदी (कपिलदेवद्विवेदीलिखितम्)
- संस्कृतसाहित्यपरिचयः (संसर्भपुस्तकम्) (रा.शै.अनु.प्र. परिषद प्रकाशितम्—संशोधितसंस्करणम्)